

Datum:
2020-11-17
Diarienummer:
MN-2020-9033

Yttrande

Kommunstyrelsen

Yttrande över remiss från Finansdepartementet om skatt på engångsartiklar (SOU 2020:48) STK-2020-1294

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt en remiss från Finansdepartementet angående Engångsartikelutredningens redovisning av ett regeringsuppdrag kring skatt för att stödja övergången till en mer resurseffektiv cirkulär ekonomi samt minska negativa miljöeffekter av engångsartiklar. Utredaren föreslår att det införs en skatt på endast engångsartiklar i form av muggar och livsmedelsbehållare, med skatteavdrag för artiklar med lågt plastinnehåll. Miljönämnden ställer sig positiv till införandet av en sådan skatt, framförallt utifrån behovet att minska växthusgasutsläppen samt mängden plastavfall.

Yttrande

Miljönämnden är generellt positiv till åtgärder som minimerar möjligheterna att engångsartiklar sprids i miljön. Användandet av engångsartiklar och den nedskräpning det innebär i dagens samhälle har negativ inverkan på flera svenska miljö kvalitetsmål såsom God bebyggd miljö, Hav i balans, Begränsad klimatpåverkan, Levande kust och skärgård samt Levande sjöar och vattendrag. Även flera av FN:s globala mål, främst Hållbar konsumtion och produktion, Bekämpa klimatförändringen samt Hav och marina resurser, påverkas i negativ riktning. Utsläppen av växthusgaser från engångsartiklar påverkar kommunfullmäktigemålet om att Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser medan nedskräpning på grund av engångsartiklar kan påverka kommunfullmäktigemålet att Malmö ska verka för att öka tryggheten bland malmöborna och för att brottsligheten ska minska.

Engångsartiklar är produkter som är tänkta att användas en gång. De belastar samhället och miljön genom ohållbar resursanvändning och nedskräpning. Både i EU:s avfallstrappa och i miljöbalkens hänsynsregler anges som högsta prioritet att minimera mängden avfall. Åtgärder som bidrar till utfasningen av engångsartiklar får därför ses som högt prioriterade. Utfasningen av engångsartiklar är också ett led i arbetet med att ställa om till en mer cirkulär ekonomi.

Förutom nedskräpning medför engångsartiklar av plast både växthusgasutsläpp och utsläpp av mikro- och nanoplast, vilka befaras vara skadliga för levande organismer. Även utifrån försiktighetsprincipen bör därför användandet av engångsartiklar av plast minimeras.

Malmö stad har länge arbetat med frågor rörande plast och mikroplast. I förslaget till "Handlingsplan för Malmö stads strategiska kemikaliearbete 2020-2030" finns åtgärder som syftar till att minska förekomsten av plast i miljön. Bland annat har Malmö stad under året kartlagt

vilka typer av engångsartiklar som används av organisationens verksamheter och i vilken omfattning. Sammanställningen i rapporten ”Engångsartiklar av plast i Malmö stad 2019”, som godkändes vid Miljönämndens sammanträde 2020-10-20, visar att Malmö stad köpte in minst 41,3 miljoner engångsartiklar under år 2019. Kostnaden för dessa uppgick till 13,6 miljoner kronor och växthusgasutsläppen detta genererade vid tillverkning och avfallshantering uppgick till 1700 ton koldioxidekvivalenter.

Jämförs växthusgasutsläppen som redovisas i ovan nämnda rapport med andra utsläpp från den kommunala organisationen under år 2019 framgår att de är i samma storleksordning som transportrelaterade aktiviteter. Fordonsbränslet (till de kommunala fordonen) genererar 1 430 ton koldioxidekvivalenter och övriga resor (flyg, tåg, kollektivtrafik, transporttjänster, taxi och privat bil i tjänsten) resulterar i 1 950 ton koldioxidekvivalenter. Att minska organisationens användning av engångsartiklar kan alltså bli ett viktigt bidrag till att minska utsläppen av växthusgaser. Jämförelsevis kan också nämnas att växthusgasutsläppen från matinköp uppgick till 13 300 ton koldioxidekvivalenter och uppvärmningen av de kommunala byggnaderna till 5 300 ton koldioxidekvivalenter under samma år.

Malmö stads arbete med att minska användandet av engångsartiklar inom organisationen pågår och bland annat undersöks upphandling av andra alternativ än muggar och livsmedelsbehållare i plast. Därmed borde en skatt på engångsartiklar såsom muggar och livsmedelsbehållare på sikt få en begränsad påverkan på Malmö stads ekonomi.

Katrin Persson, utredare, miljöstrategiska avdelningen, har deltagit i utarbetandet av yttrandet.

Ordförande

.....
Simon Chrisander
.....

Nämndsekreterare

.....
Emelie Andersson
.....